

Valitus KHO:lle 09/0785/2 Länsimetron hankesuunnitelma ja Koivusaaren rakentaminen

Korkein hallinto-oikeus

Saapunut 19. 10. 2009

Liitteitä 3 No 3250/1/09

Päätös, josta valitetaan

2200 allekirj.

Helsingin hallinto-oikeuden päätös 09/0785/2 Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksestä 21.5.2008 § 133 (Länsimetron hankesuunnitelman hyväksyminen).

Valittaja

XXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXX

70.9
- 17.9

53
maan. + 19. 10

72

Vaatimus

Helsingin hallinto-oikeuden päätös 09/0785/2, jolla HHO on hylännyt Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksen 21.5.2008 § 133 kumoamista ja täytäntöönpanokieltoa koskevan vaatimuksen, on kumottava ja HHO:lle esitetyn valituksen vaatimus mainitun valtuustopäätöksen kumoamisesta ja täytäntöönpanon kiellosta on hyväksyttävä.

Perustelut

HHO:n päätös on lainvastainen sekä vastoin suomalaista oikeus- ja hallintokäytäntöä.

Käsittelyratkaisu

Valittajan vastaselityksessä on vaadittu Helsingin kaupunginhallituksen itsensä antaman selityksen hylkäämistä ja selityksen pyytämistä valtuustolta. HHO on hylännyt tämän vaatimuksen sillä perusteella, että kuntalain 23 §:n 1 mom:n mukaan kunnanhallitus edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Hallintolainkäyttölain 36 §:n mukaan valitusviranomaisen on hankittava lausunto siltä hallintoviranomaiselta, joka on tehnyt asiassa päätöksen. Valituksenalaisessa asiassa päätöksen tekijä on Helsingin kaupunginvaltuusto, joka on tehnyt päätöksen kaupunginhallituksen esityksestä. Saman pykälän 2 momentin mukaan voidaan pyytää lausunto myös muulta viranomaiselta. Tämä ei kuitenkaan kumoa 1 momentin velvoitetta lausunnon pyytämisestä päätösviranomaiselta.

Valituksessa, jossa moititaan kunnanhallituksen tekemää valtuuston päätöksen valmistelua, moitteen eli kunnanhallituksen toiminnan arviointi ei voi perustua kunnanhallituksen itsensä omassa asiassaan antamaan selitykseen.

Suomen oikeuskäytännössä lähtökohtana on, että oikeuden päätökset perustuvat asian osapuolista riippumattomien todistajien ja todistusten lausumiin. Rikkomuksesta epäillyn oma vakuuttelu ei voi olla oikeuden päätöksessä ratkaiseva tekijä, jos vakuuttelua ei voida todistelulla näyttää toteen (Oikeudenkäymiskaari 17. luku 1 § 1 mom., Hallintolainkäyttölaki 39 § 3 mom.)

HHO on perustanut päätöksensä epäillyn itsensä antamaan selitykseen.

Kaupunginhallitus perustaa oman selityksensä samoihin väitteisiin, joita valituksessa on moitittu riittämättömiksi ja asiasta väärän kuvan valtuustolle antaviksi.

Kaupunginhallitus ei ole esittänyt HHO:lle lain edellyttämiä todisteita siitä, että riittämättömäksi ja virheelliseksi moitittu valmistelu olisi riittävää tai virheetöntä (Oikeudenkäymiskaari 17. luku 8 §, Hallintolainkäyttölaki 39 § 3 mom.) Näin ollen HHO on hyväksynyt asian käsittelyn ja päätöksen perusteluksi lainvastaisesti vastaajan oman toteennäyttämättömän selityksen.

Suomalaisessa hallintokäytännössä yhden hallintoelimen valitseman toisen hallintoelimen tulee nauttia valitsijansa luottamusta. Jos valitun elimen toimintaa kohtaan osoitetaan moite, toiminnan hyväksyttävyyden arviointi on sen elimen tehtävä, joka moitteen kohteena olevan elimen on valinnut. Helsingin kaupunginhallituksen on valinnut kaupunginvaltuusto, ja kaupunginhallituksen tulee nauttia valtuuston luottamusta (Kuntalaki 21 §). Kun on valitettu, että kaupunginhallitus on valmistellut valtuuston päätettävän asian moitittavalla tavalla, tämän asian arviointi kuuluu kaupunginhallituksen valinneelle valtuustolle, koska on kyse siitä, voiko valtuusto luottaa kaupunginhallituksen toimintaan.

HHO on perustanut päätöksensä Kuntalain 23 §:ään ja sivuuttanut 21 §:n edellyttämän vaatimuksen siitä, että luottamuksen arvioi valtuusto eikä kaupunginhallitus itse. Siksi KHO:n tulee kumota HHO:n päätös ja edellyttää kaupungin antaman selityksen käsittelyä valtuustossa ja ilman kaupunginhallituksen valmistelua.

Päätarkaisu

Valmistelun virheellisyyttä koskevat valitusperusteet ja väitetyt muut virheellisyydet

HHO:n mukaan Kuntalain 1 §:n 3 momentin säännös kunnan tehtävästä asukkaiden hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistämisestä on luonteeltaan suuntaa antava ja tavoitteita yleisellä tasolla kuvaava normi. Siten kunta voi yksittäisessä tapauksessa päättää, mikä on asukkaiden hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistämistä. HHO:n mukaan yleispätevyys vooksi valituksen alaista kaupunginvaltuuston päätöstä ei ole

tarpeen kumota, vaikka on osoitettu, ettei tämä päätös edistä asukkaiden hyvinvointia ja kestävästä kehitystä.

HHO:n tulkinnan mukaan yleispätevyys siis johtaa siihen, että yksittäisessä tapauksessa kunta voi tehdä päätöksiä vastoin Kuntalain 1 §:n 3 momentin vaatimusta. Tuomioistuimella on oikeus tulkita lakia, mutta ei määritellä, milloin lain säädöksistä voi poiketa. Poikkeamisesta voi säätää ainoastaan eduskunta, ellei laissa ole määritelty muuta poikkeamisesta päättämisestä.

Yleispätevyydestään huolimatta Kuntalain 1 §:n 3 momentti edellyttää, että kaikkien kunnan päätösten on edistettävä asukkaiden hyvinvointia ja kestävästä kehitystä. Yleispätevyys tarkoittaa sitä, että kunta voi päättää yksittäistapauksissa, miten Kuntalain 1 §:n 3 momentin vaatimus toteutuu. Jos vaatimus ei toteudu, päätös on lainvastainen ja sellaisenaan kumottava.

HHO:n päätös on täten lainvastainen ja HHO ylittää päätöksellään toimivaltansa. HHO:n päätös on tältä osin kumottava ja KHO:n tulee valituksen vaatimuksen mukaisesti kumota valituksenalainen valtuuston päätös.

HHO:n mukaan Kuntalain 53 §:n 1 momentin kunnanhallitukselle säätämä valmistelutehtävä ei sisällä tarkkoja säännöksiä asian valmistelua varten. Siten asiat tulee hallintomenettelyyn kuuluvassa valmistelussa selvittää siten, että valtuustolla on riittävästi tietoa ratkaistavasta asiasta. HHO:n tulkinnan mukaan Kuntalain 53 §:n 1 momentti toteutuu, kun tiedon riittävyysvaatimus täyttyy. HHO on tulkinnut erittäin yleisluontoisen riittävyyden käsitteen siten, että kaupunginhallituksen omasta valmistelutyöstään antama selvitys riittävyydestä täyttää riittävyyden vaatimuksen ja valituksessa esitetyt puutteita ja virheitä ei tarvitse pitää osoituksena riittämättömyydestä.

HHO:n menettely riittävyyden tulkinnassa on lainvastainen. Ensinnä HHO on katsonut riittäväksi sen, mitä vastaaja on omassa selityksessään esittänyt riittäväksi ilman muuta todistusta kuin kaupunginhallituksen oma selitys ja kaupunginhallituksen itsensä teettämät selvitykset (Oikeudenkäymiskaari 17. luku 1 § 1 mom., Hallintolainkäyttölaki 39 § 3 mom.). Menettely on lain vastainen myös siksi, että Oikeudenkäyntikaaren 17. luvun 43 §:n 2 kohdan mukaan asianosainen tai oikeustoimen osallinen on todistajaksi esteellinen. Kaupunginhallitus on oikeustoimeen osallinen, joten kaupunginhallituksen selitystä tai sen itsensä teettämiä selvityksiä ei voi pitää asiassa todisteena.

HHO ei ole päätöksessään esittänyt kaupunginhallituksen selitysten lisäksi muita perusteita sille, miksi se hylkää valittajan esittämät todisteet valmistelun riittämättömyydestä.

HHO on toiminut lainvastaisesti ja virheellisesti pitäessään riittävänä todisteluna kaupunginhallituksen omia selityksiä ja jättämättä hankkimatta asian ratkaisemiseksi tarvittavaa todistelua, jos HHO ei ole kykenevä ratkaisemaan asiaa kaupunginhallituksen ja valittajan esittämien aineistojen perusteella.

Valittaja on esittänyt valituksessaan perusteluiksi asiantietoa, joka osoittaa valituksenalaisen valtuuston päätöksen perustelut riittämättömiksi ja virheellisiksi. Jos HHO ei kykene arvioimaan asiantiedon oikeellisuutta, sillä on Hallintolainkäyttölain 40 §:n mukainen oikeus hankkia asiantuntija. Oikeudenkäyntikaaren 17. luvun 44 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimella on velvollisuus hankkia asiantuntija. Se, että HHO ei ole perustellut valittajan esittämien asiatodisteiden hylkäämistä, osoittaa, ettei HHO:lla ole ollut tarvittavaa ammattiaitoa esitettyjen asioiden arvioimiseksi, jolloin sen olisi tullut käyttää asiantuntijaa.

HHO:n päätös on täten lainvastainen ja HHO jättänyt täyttämättä sille laissa määrätyn velvollisuuden asian ratkaisemiseksi. HHO:n päätös on tältä osin kumottava ja KHO:n tulee valituksen vaatimuksen mukaisesti kumota valituksenalainen valtuuston päätös.

Koivusaaren rakentaminen

HHO on tulkinnut, ettei valituksenalaisessa päätöksessä ole kyse kaavoitusta koskevasta päätöksenteosta. Tämä tulkinta on virheellinen. Maankäyttö- ja rakennuslain 1 luvun 1 § määrittelee, että laki koskee alueiden käyttöä ja rakentamista. Saman luvun 2 § määrittelee, että suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on noudatettava Maankäyttö- ja rakennuslakia. Metroaseman sijainti on keskeinen osa kaavoitusta, jossa liikenneyhteyksistä päättäminen on olennainen ja muuta yhdyskuntarakennetta voimakkaasti ohjaava asia.

Koivusaaren kohdalla ei ole lainvoimaista yleiskaavaa, koska alue on merkitty selvitysalueeksi. Koivusaarenkohdalla on ainoastaan yleiskaavamerkintä alueen läpi osoitetusta maanpäällisestä raideyhteydestä. Ottaen huomioon sen, että Koivusaaren läpi kulkee tällä hetkellä kuusi kaistaa leveä moottoritie, samassa kohdassa oleva yleiskaavamerkintä raideyhteydestä ei vaikuta Koivusaaren mahdolliseen kaavoitukseen.

Metroasema sen sijaan lukitsee keskeisellä tavalla kaavoitusmahdollisuudet, joten on kyse MRL:n 1. luvun 1 §:n tarkoittamasta alueiden käytöstä ja rakentamisesta, jolloin on noudatettava MRL:n mukaista päätöksentekomenettelyä.

HHO:n perustelu, että metroaseman sijainnista voisi valittaa myöhemmin sitten, kun Koivusaaren kaavoitus etenee päätösvaiheeseen, on pätemätön. Jos Koivusaareen rakennetaan metrorata, jossa asema voi olla ainoastaan metroradan rakennusvaiheessa päätetyssä paikassa, asemaa ja sen sijaintia ei voi käsitellä enää kaavoituksen

yhteydessä eikä siitä voi valittaa päätöksessä, koska aseman sijaintia ei voi enää muuttaa.

On huomattava, että raideyhteyden merkintä Koivusaaren yleiskaavassa on tapahtunut MRL:n mukaisessa yleiskaavaprosessissa. MRL:n mukaisella menettelyllä on siten hyväksytty muuten selvitysalueeksi merkitylle alueelle maanpäällinen raideyhteys, mutta ei merkintää asemasta. Tämä menettely on sopusoinnussa sen kanssa, että yleiskaavassa ei ole vielä päätetty Koivusaaren kaavoituksesta. Voimassa oleva yleiskaava jättää aidosti avoimeksi Koivusaaren tulevaisuuden, sillä vaikka raideyhteys rakennettaisiinkin, aseman toteuttaminen ylipäättään ja sen sijainti ovat vapaasti tulevassa kaavoituksessa valittavissa.

Valituksenalaisessa päätöksessä hankesuunnitelma on tehty siten, että rata on yleiskaavan vastaisesti maanalainen ja aseman sijainti on lukittu ratatunnelin maanalaisen linjauksen perusteella. On huomattava, että valtuustolle olisi voitu esittää myös yleiskaavan mukainen maanpäällinen ratkaisu, jossa aseman sijaintia ei ole teknisistä syistä tarpeen määritellä. Kaupunginhallitus ei ole tällaista vaihtoehtoa valtuustolle esittänyt, mikä on osoituksena siitä, että kumottavaksi vaadittu valtuustopäätös on valmisteltu puutteellisesti eli ei ole riittävästi valmisteltu. Lisäksi kaupunginhallitus on esittänyt valtuustolle lainvoimaisen yleiskaavan vastaista ratkaisua.

HHO:n päätös on täten lainvastainen, päätös on tältä osin kumottava ja KHO:n tulee valituksen vaatimuksen mukaisesti kumota valituksenalainen valtuuston päätös.

Virkamiesten toiminta ja valmistelun asianmukaisuus

HHO toteaa, että valittajalla ja kaupunginhallituksella on eri käsitykset hankkeeseen liittyvistä seikoista ja johtopäätöksistä. Edellä on jo todettu, että HHO on ratkaissut nämä eriävät käsitykset ja johtopäätökset lainvastaisesti valittajan vahingoksi. HHO onkin sivuuttanut tämän ongelman toteamalla, että sen päätöksen kannalta merkityksellistä on, ovatko valtuutetut voineet toimitetun valmistelun pohjalta käyttää asianmukaisesti heille asiassa kuuluvaa harkintavaltaa.

Valituksessa on esitetty lukuisia valmistelun vihreitä ja puutteita. Osa valmistelun vihreistä on niin ilmeisiä, ettei niiden ymmärtämiseksi tarvita edes asiantuntijaa. Yksi esimerkki tällaisesta virheestä on hankkeen yhteiskuntataloudellinen hyöty/kustannussuhde, jolle kaupunginhallitus esittää muuttuneiden perusteiden mukaan lasketun arvon jota se vertaa vanhentunein perustein laskettuihin arvoihin. Toinen esimerkki on esittää hyväksyttäväksi lainvoimaisen yleiskaavan vastainen rakentamisratkaisu.

HHO sivuuttaa näinkin ilmeiset ja ymmärrettävät valmistelun virheet toteamalla, että valmistelu on arviointia, jolla on tietty todennäköisyys, ja arvio tarkentuu myöhemmin. HHO siis myöntää valmistelun epävarmuuden, mutta pitää kuitenkin kaupunginhallituksen oman selvityksen perusteella luotettavaksi väitetyjä selvityksiä riittävinä, vaikka valtuutetuille ei selvitetä, miten suuria ja merkittäviä valmistelun epätarkkuudet voivat olla.

Päätöksessään HHO myöntää, että valtuuston päätöksen on voitava perustua sille esitettyyn valmisteluun. Toisaalta HHO toteaa, että ”kaupunginvaltuusto on katsonut voivansa tehdä päätöksen käytettävissään olleen aineiston pohjalta.” HHO:n päättely on tässä ristiriidassa. Jos valtuuston päätöksen tulee perustua valmisteluun, päätöksen tekemiseksi ei tarvitse edellyttää valmistelun ulkopuolista tietoa. Jos valtuuston tulee voida arvioida, voiko se tehdä päätöksen valmistelun pohjalta, silloin valtuustolta edellytetään perehtymistä valmistelun ulkopuolisiin seikkoihin sen arvioimiseksi, riittääkö valmistelu päätöksentekoon vai ei.

Jos KHO pitää HHO:n ristiriitaiseen tulkintaan perustuvan päätöksen valituksen hylkäämisestä voimassa, tarkoittaa se sitä, että kunnallisessa päätöksenteossa ei ole kenelläkään minkäänlaista vastuuta. Tämä seuraa siitä, että valmistelevilla virkamiehillä ja heidän toimeksiannostaan toimivilla ei ole velvollisuutta suorittaa totuudenmukaista kaikkeen parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon

perustuvaa valmistelua, koska HHO:n tulkinnan mukaan tämän valmistelun pätevyyden arviointi ja vastuu kuuluu valtuustolle. Mutta samanaikaisesti HHO katsoo, että valtuustolla on oikeus luottaa esitettyyn valmisteluun, eli sillä ei ole velvollisuutta arvioida valmistelun pätevyyttä eikä se siten olekaan vastuussa valmistelusta ja sen perusteella tekemästään päätöksestä.

Kuntalain 13 §:n mukaan valtuuston tehtävä on vastata kunnan toiminnasta. HHO:n tulkinta vapauttaa valtuuston tästä velvoitteesta, jos valtuusto voi siirtää tämän vastuun valmistelijoille, mutta kuitenkin niin, että valmistelijoilla ei ole vastuuta valmistelusta, vaan valmistelun riittävyyden arviointi kuuluu valtuustolle, jota arviointia sillä ei ole velvollisuutta tehdä.

HHO on päättänyt itse lainvastaisesti pitää kaupunginhallituksen selitystä luotettavana ja pätevänä todisteluna ja on sen perusteella päätenyt siihen, että valtuustolla on ollut riittävästi tietoa päätöksenteossa.

HHO ei ole laillisella tavalla kumonnut valituksen väitettä valmistelun virheellisyydestä ja kunnallisten viranhaltijoiden toimimisesta kunnallisista viranhaltijoista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettuihin tavoin tehtäviään asianmukaisesti hoitaen.

HHO:n päätös valituksen hylkäämisessä on edellä esitetyn perusteella sekä loogisesti ristiriitaisen päättelyn että lainvastaisen todistelun tulos ja Kunnallislain vastainen.

Siksi KHO:n tulee kumota HHO:n päätös ja hyväksyä valitus ja kumota sen perusteella valtuuston päätös § 133.

Täytäntöönpanon kieltäminen

HHO on Hallintolainkäyttölain 53 §:n vastaisesti perustelematta todennut, ettei täytäntöönpanon kieltämiseen ole ilmennyt aihetta.

Valituksessa täytäntöönpanon kieltämistä on perusteltu mm. sillä, että rakennustöiden aloittaminen aiheuttaa peruuttamattomia muutoksia ympäristöön sekä taloudellisia sitoumuksia sopimuksista, joiden peruuttaminen johtaa vastikkeettomiin sopimussakkoihin ja vastaavin maksuihin. Tällöin valitus käy hyödyttömäksi (Kuntalaki 98 §), koska parempia ratkaisuja ei voi enää tehdä eikä kuntalaisille vahingollista rahanmenoa estää.

HHO:n päätös jättää täytäntöönpano kieltämättä on perusteettomana kumottava ja KHO:n tulee kieltää hankesopimuksen toteuttaminen.

Todistelu

Todisteet HHO:n päätöksen lainvastaisuudesta ja virheellisyydestä ilmenevät pääosin ja riittävästi edeltä HHO:n päätöksen kumoamisvaatimuksen perusteluista.

Tämän lisäksi hankesuunnitelman toteuttamisen eteneminen valituksen teon jälkeen on tuonut esille asioita, jotka todistavat valituksessa esitettyjen perusteluiden puolesta.

Lisäkustannukset vanhojen metroasemien kattamisesta

Hankesuunnitelmaan elimellisesti liittyvä kuljettajaton metroliikenne ei ole mahdollista ilman hankesuunnitelmapuolesta esitettyä huomattavasti suurempia kustannuksia. HKL on valinnut Siemensin kulunvalvonta- ja ohjausjärjestelmän toimittajaksi tarjouskilpailussa, jonka tulos on riitautettu. Siemensin tarjous edellyttää, että kaikille vanhoille metroasemille rakennetaan laituriovet. Laturiovien toiminta puolestaan edellyttää, että asemat on muutettava katetuiksi siten, etteivät sääolosuhteet pääse vaikuttamaan ovien toimintaan (kirjalliset todisteet: HS:n artikkeli 29.9.2008 verkossa, HKL:n oma tiedote 12.12.2008 verkossa).

Asemien kattaminen maksanee 15–30 miljoonaa euroa. Luottamuselimille tai valtuustolle ei ole esitetty mitään suunnitelmaa tai kustannusarviota tästä, ei myöskään näiden kustannusten vaikutusta aiemmin väitettyihin koko metrohankkeen ja automatisoinnin kannattavuuteen. Päinvastoin, on vaakutettu, ettei lisäkustannuksia tule, vaikka niistä on lautakuntaa varoitettu. Vuonna 2005 joukkoliikennelautakunta sai kirjeen, jossa epäiltiin automatisoinnin kustannuksen realistisuutta ja huomautettiin

mm. laituriovien tarpeesta. HKL:n suunnittelujohtaja oli lautakunnan kokouksessa vakuuttanut, ettei laituriovia tarvita (kirjallinen todiste: Haltia-Holmbergin verkkoblogikirjoitus 3.6.2005 osoitteessa

<http://haltia.blogspot.com/2005/06/automaattimetro-vitteit-ja-vastauksia.html>).

Kirjeen lähettäjä oli oikeassa ja suunnittelujohtaja väärässä, koska valtuustolta vaadittiin 18.6.2008 lisää rahaa mm. laiturioviin, joita ei pitänyt tarvita.

Asemien kattaminen on toimenpide, joka liittyy suoraan kulunvalvonnan muuttamiseen kuljettajattomaan ajoon, joka on otettu keskeiseksi hankesuunnitelman osaksi siksi, että uusista asemista tehdään aiempia lyhyempiä ja tätä perustellaan kuljettajattomuudella. Asemien kattamisen kustannus on erittäin merkittävä suhteessa kulunvalvonnan uusimiseen ja erityisesti nimenomaan kuljettajattomuuden kustannuksiin mutta myös Helsingin osuuteen metrohankkeen kustannuksista. On selkeää ja harkittua valtuutettujen harhaanjohtamista, ettei edes mahdollisuutta tällaiseen kustannukseen esitetä valtuutetuille, kun heiltä vaaditaan päätöstä kuljettajattomasta ajosta.

Automaattisia metroja ja niiden toimittajia on maailmalla niin vähän, että tämäntyyppiset vaatimukset ja kustannukset ovat ammattikunnan tiedossa. Sen väittäminen, ettei tällaisia kustannuksia tule ja kustannusten esittämättä jättäminen on tahallista harhaanjohtamista.

Kun investointien kokonaiskustannus Helsingin kaupungille on valituksen ajankohdan tietojen mukaan 214,2 milj.€, asemien kattamisen kustannus on merkittävä lisäys hankkeen sitomaan rahaan.

Asemien ylläpidon kustannukset

Maanalaisessa metrolienteessä asemien ylläpito on olennainen osa liikenteen hoidon kustannuksia. Länsimetro Oy:n ja HKL:n esittämässä kannattavuuslaskelmassa sekä päästöennusteissa nämä vaikutukset on jätetty huomiotta.

HKL on julkaissut vuoden 2009 alussa selvityksen metroasemien kustannuksista (Kirjallinen todiste: Metroasemien rakennus- ja käyttökustannukset, HKL D 1/2009). Raportin tiedot tukevat valituksessa esitettyä tunnelimetron hyöty/kustannusarviota (0,69), joka on huomattavasti alhaisempi kuin valtuustolle esitetty arvio (0,88–0,93) ja selvästi huonompi kuin ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä 2005 esitettyjen bussi- ja pikaraitiotievaihtoehtojen vertailukelpoisella tavalla lasketut luvut (0,76 bussille ja 0,84 pikaraitiotielle).

Valmistunut selvitys sekä siinä esiintyvät kustannukset osoittavat, ettei asemien kustannuksia ollut tiedossa kun valtuustolle on esitetty kustannus- ja kannattavuusarvioita hankepäätöksen hyväksymiseksi.

HKL julkaisee myös ympäristöraporttia, josta ilmenevät asemien lämmityksestä, valaistuksesta ja muusta energiankulutuksesta aiheutuvat päästöt. (Kirjalliset todisteet: HKL Ympäristöraportti 2003, HKL Ympäristöraportti 2005.) Ympäristöraportti on

julkaistu jo 2003. Vuoden 2005 ympäristöraportissa on eritelty energiankulutuksen lisäksi myös energiantuotannon päästöt. Lukuja ei ole otettu mukaan metrohankkeen valmisteluun eikä valtuutetuille ole rehellisesti kerrottu, ettei hanke tuota päästövähennyksiä.

Joukkoliikenteen käyttö ei nouse

Valituksen ajankohtana HKL esitti, että tehdyistä ennustelaskelmista huolimatta metrohanke tulee lisäämään joukkoliikenteen käyttöä. Syksyllä 2009 HKL:n suunnittelujohtaja Ville Lehmuskoski on julkisuudessa myöntänyt, että metro ei nosta joukkoliikenteen käyttöä kuin 0,2 %. Se on käytännössä sama kuin ei mitään, sillä ennustelaskenta ei edes pääse prosentin desimaalien tarkkuuteen. (Kirjallinen todiste. HS artikkeli 8.9.2009: Ruuhkamaksut tehokkain tapa lisätä joukkoliikenteen käyttäjiä.)

Turvallisuus ja pelastustoiminta

Valituksen ajankohtana pelastuslaitoksen lausunnossa ei otettu kantaa siihen, onko kahden junan ajaminen peräkkäin samassa tunnelissa turvallisuuden kannalta hyväksyttävää. Pelastustoimelta ei ole pyydetty eikä pelastustoimi ole oma-aloitteisesti antanut lausuntoa tässä asiassa valituksen teon jälkeen. Se tarkoittaa sitä, että pelastustoimi ei ole todennut, että kahden junan ajo peräkkäin samassa tunnelissa olisi hyväksyttävä ratkaisu.

Hankesuunnitelma etenee kuitenkin siten, että kahden junan ajo samassa tunnelissa peräkkäin on välttämätöntä. Kun tämän asian turvallisuusnäkökohtia ei ole selvitetty, se osoittaa, että valmistelua ei edes haluta toteuttaa rehellisesti ja avoimesti hyväksyen myös sellaisten asioiden selvittäminen, jotka voivat osoittaa valitun etenemistavan vääräksi. Tämä tukee kaikkea, mitä valituksessa on sanottu valmistelun moitittavuudesta ja päätöksen kumoamisen välttämättömyydestä.

Kuljettajattomuuden toimivuus

Valmistelussa kuljettajattomuutta on perusteltu korostetusti luotettavuudella. Tukena on käytetty dresdeniläisen professorin NN lausuntoa. Valituksen teon jälkeen on käynyt ilmi, että lausunnon tekijä on ennen professuuriaan ollut Siemens AG:n palveluksessa automaattimetrojen yhteydessä. HKL on valinnut Siemensin järjestelmätoimittajaksi

Washingtonissa on yksi maailman laajimmista ja pisimmin käytössä olleista kuljettajattomista metroista. Washingtonissa tapahtui 23.6.2009 vakava yhdeksän kuolonuhria vaatinut metro-onnettomuus, joka aiheutui automaattiohjauksen viasta. Onnettomuuden yhteydessä julkisuuteen tuli tieto, että Washingtonissa on 30 vuoden aikana sattunut useita onnettomuuksia ja niistä on aiheutunut useita kuolemantapauksia. Nämä onnettomuudet ovat olleet tiedossa, mutta niistä ei kerrottu valmistelussa valtuustolle mitään. HKL:n maailman automaattimetroja esittelevässä osaraportissa ei edes mainita, että Washingtonissa on automaattimetro (Kirjallinen

todiste: Metron kulunvalvontatekniikan uusiminen, Osaraportti 4, Toteutetut automaattimetrot. HKL C: 5/2005). Sen sijaan vakuutettiin turvallisuutta teoreettisella selvityksellä, jonka oli tehnyt henkilö, joka on vahvasti sidoksissa järjestelmiä myyvään yritykseen ja sen asianomaiseen yksikköön.

Valmistelu on siten ollut selvästi harhaanjohtavaa. On pyritty antamaan mielikuva siitä, että kuljettajattomuus on turvallista ja siihen kannattaa käyttää kaupungin rahaa, ja on jätetty kertomatta vakavia huonoja kokemuksia kuljettajattomuudesta.

Kustannustason luotettavuus

Länsimetro Oy ja erityisesti sen hallituksen puheenjohtaja, Espoon teknisen toimen toimialajohtaja Olavi Louko on julkisuudessa useassa yhteydessä ilmoittanut metron rakentamisen alkamisesta 2010 ja nopeasta valmistumisesta.

Julkisuudessa ei ole kuitenkaan esiintynyt mitään tietoja siitä, että rakentamisesta olisi saatu edes tarjouksia, vaikka maanrakennusalan normaalien aikataulujen mukaan urakoista pitäisi jo sopia, jos niiden pitäisi ilmoitetulla aikataululla valmistua. Ainoat tiedot ovat pienet erillisurakat työtunneleiden aloitusluiskien urakoinnista.

Erillisten pikku-urakoiden valmistelu todistaa, että esitetty ja epäluotettavaksi valituksessa väitetty kokonaiskustannusarvio tullaan ylittämään mahdollisesti reilusti. Tämä asia pyritään pimentämään päättäjiltä ja kaupunkilaisilta jakamalla kokonaisurakka mahdollisimman pieniin osiin, joiden perusteella on mahdoton hahmottaa lopullista hintaa.

Menettelyllä asetetaan valtuustot ”selkä seinää vasten”. Taktiikkana on saada ensin päätös hankkeesta syntymään valheellisin perustein, jotta valtuutetut sitoutuvat hankkeeseen. Tällainen valheellinen peruste on mm. se, että kannattavuuslaskelma tehdään tietoisesti alimitoitettulle kustannusarviolle, kuten YVA-vaiheessa vuonna 2006, jolloin laskettiin kannattavuutta 412 milj, euron hankkeelle. Kun kustannusarvio nousi ensin yli 800 miljoonan ja asetettiin sitten 714 miljoonaan, keksitään hyötyjä lisää sitä mukaa kun niitä tarvitaan. Eihän ole millään tavalla uskottavaa, että kustannusarvion kaksinkertaistuessakin myös hyödyt kaksinkertaistuvat. Seuraavaksi toteutusvaiheessa otetaan taktiikaksi saada sovituksi pieniä urakoita peräkkäin niin, että kun kasvaneenkin kustannusarvion vääjäämätön ylitys käy valtuutetuille selväksi, mittava summa rahaa on jo käytetty ja valtuustot myöntävät reiluihin ylityksiin, jotta jo menetetyt rahat eivät kuluisi täysin hukkaan.

Täytäntöönpanon kieltämisellä tällainen menettely voidaan estää.

Eräitä huomioita

HHO:n päätökset osoittavat, että kunnallisvalituksilla ei ole juuri mitään "virkaa", kun päätetään sadoista miljoonista euroista sekä Helsingissä että Espoossa. Saalistajina ovat sekä kansalliset että kansainväliset kartelli-yhtiöt ja järjestäytynyt rikollisuus. Eduskuntavaalien vaalirahoitusjupakka paljasti, kuinka oikeassa EU:n korruptionvastainen järjestö Creco olikaan verratessaan Suomen käytäntöä Valko-Venäjään.

Kunnissa tilanne on vielä pahempi, koska mädännäisyys puolueiden puolirikollisissa kunnallisjärjestöissä on tosiasia. Puolueiden etuoikeudet ehdokasvalinnoissa ovat johtaneet pysyviin klikkeihin ja kuntalaisten vieraannuttamiseen "yhteisten asioiden hoidosta". Voidaan sanoa, että kunnallinen itsehallinto on ryöstetty kuntalaisilta.

Jopa KHO on "kunnioittanut" ns. kunnallista itsehallintoa siinä määrin, että mikä tahansa typeruus hyväksytään. Tässä yhteydessä idioottimaisuuden huippu on metron automatisointi. Tällaisesta verorahojen tuhlauksesta ei voi tehdä päätöstä muutoin kuin väärin tietojen pohjalta tai korruption johdosta.

HHO perustaa päätöksensä "virallisiin" valheellisiin asiakirjoihin, joiden tarkoituksena on ollut vain lopullisten päätösten aikaansaaminen, ennen kuin hankkeesta on mitään selvillä. Hämäävä alimittainen kustannusarvio on huijauksen lähtökohta. Oikean tiedon salaaminen ja turha kiirehtiminen yhdessä propagoinnin kanssa johtaa kvasitodellisuuteen jota HHO pitää totena.

Todellinen asiantila pulpahti esiin markkinaoikeuteen tehdystä valituksesta, jolla vaaditaan mm. 20 Meuron korvauksia (liite). KHO:n on syytä perehtyä liitteen esittämiin tosiasioihin, jotka todennäköisesti johtavat myös rikostutkintaan. - Muistettakoon että metrojohtaja Unto Valtanen tuomittiin 25 vuotta sitten 1,9 vuoden ehdottomaan vankeuteen. (Krp on selvittänyt Länsimetro Oy:n hallituksen puheenjohtajan "virkamatkoja". Asia on tällä hetkellä syyttäjien ratkaistavana.)

Lopuksi

Jos HHO:n tekemät "hälläväliä"-päätökset jäisivät voimaan, valehtelu ei olisi tuomittavaa ja päätöksenteko muuttuisi totaalisen vallattomaksi varsinkin jos valtuustojen päätökset alettaisiin tulkita yleisesti vain valmisteluksi, josta ei saa edes valittaa (vrt Espoon ratkaisu).

Uudistan kaiken asiassa aikaisemmin lausumani ja pyydän saada antaa vastaselitykseni KHO:n mahdollisesti pyytämiin lausuntoihin.

Helsingissä 19.10.2009

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXX

Liite